

Werken met de bosmaaier

Inhoudsopgave

- Knelpunten
- De brancheafspraken
- Toelichting op de brancheafspraken
 - Organisatie en voorbereiding
 - Gereedschap, machines en apparaten
 - Opleiding en instructie
 - Persoonlijke beschermingsmiddelen
- Checklist
- Meer informatie
- Toetsing Arbeidsinspectie

Goedgekeurd door Sociale Partners

De bosmaaier wordt vooral gebruikt om te maaien op plaatsen die voor grote machines niet of moeilijk bereikbaar zijn. De maaier kan worden voorzien van diverse uitrustingsstukken. Werken met een bosmaaier kan gevaarlijk zijn. Denk aan contact met draaiende delen en wegslingerend materiaal. Langdurig werken met deze machine is daarnaast lichamelijk zwaar belastend. Hierdoor kunnen klachten ontstaan aan het bewegingsapparaat.

Knelpunten

- ➔ Wegslingerend materiaal kan omstanders en medewerker raken.
- ➔ Er worden te zware machines ingezet.
- ➔ Medewerkers zijn onvoldoende bevoegd of ervaren om te werken met een bosmaaier.

De brancheafspraken

Ter voorkoming van letsel door wegvliegend materiaal

- ✓ Kies voor een alternatieve maaimethode, bijvoorbeeld een trekker met hydraulische arm met maaigarnituur (bij het maaien van taluds of slootkanten)
- ✓ Neem maatregelen om de omstanders op afstand te houden (minimaal 15 meter) en hun veiligheid te waarborgen, bijvoorbeeld door het afzetten of markeren van het werkgebied.
- ✓ Werk met een goed onderhouden machine, conform de gebruikshandleiding;
- ✓ Zet de juiste machines en hulpmiddelen in die passen bij het werk
- ✓ Zorg voor persoonlijke beschermingsmiddelen die vastgesteld zijn in de gebruikshandleiding bij de machine-uitrusting, de werkzaamheden en de omgeving;

- ✓ Laat alleen medewerkers met een bosmaaier werken die hiertoe opgeleid zijn en voldoende kennis hebben over het uit te voeren werk. Opgeleid wil zeggen: een vaardigheidstraining hebben gevolgd volgens de [Richtlijn Praktijkopleidingen](#) of vergelijkbaar.

Ter voorkoming van gezondheidsklachten door fysieke belasting en trillingen

- ✓ Kies voor een alternatieve maaimethode, bijvoorbeeld een trekker met hydraulische arm met maaigarnituur (bij het maaien van taluds of slootkanten), een bermwalmaaier (bij het maaien onder vangrails) of een radiografisch bestuurbare taludmaaier
- ✓ Schaf machines aan op basis van de laatste technische ontwikkeling (Indien mogelijk: kies accubosmaaiers in plaats van benzinebosmaaiers)
- ✓ Voorzie de bosmaaier van maaigarnituur dat licht maait
- ✓ Werk met een goed onderhouden machine, om het lichaam niet onnodig met trillingen te belasten
- ✓ Stem de bosmaaier af op het werk: zorg dat het vermogen en gewicht niet te zwaar zijn voor de uit te voeren werkzaamheden
- ✓ Voorzie bosmaaiers van een comfortabel en goed af te stellen draagstel dat past bij de ruglengte en breedte van de medewerker en dat bij voorkeur met een heupband gedragen wordt
- ✓ Zorg voor taakrotatie. Houd rekening met de totale dagbelasting, terreinomstandigheden, het te gebruiken maaigarnituur (o.a. trillingsbelasting en gewicht) ook in combinatie met andere aangedreven ruggedragen machines.
- ✓ Zorg voor persoonlijke beschermingsmiddelen, zodat de spieren warm blijven en werkhoudingen vrij gekozen kunnen worden en niet beïnvloed worden door het afhouden van onbeschermd lichaamsdelen
- ✓ Laat alleen medewerkers met een bosmaaier werken die hiertoe opgeleid zijn en voldoende kennis hebben over het uit te voeren werk. Opgeleid wil zeggen: een vaardigheidstraining hebben gevolgd volgens de [Richtlijn Praktijkopleidingen](#) of vergelijkbaar.

Toelichting op de brancheafspraken

Organisatie en voorbereiding

- Zorg dat men altijd vooraf de gevaren van het werk en de omgeving waar het uitgevoerd moet worden beoordeelt. Controleer te maaien objecten o.a. op afval, zwerfvuil, wespennesten en grondbestanden van eikenprocessierupsen.
- Gebruik de informatie uit de Arbocatalogus Veilig werken langs de weg, bij werkzaamheden langs de weg.
- Laat medewerkers regelmatig rouleren en pauze nemen. Voorkom dat zij te moe worden van het werk, zodat er eerder fouten worden gemaakt.
- Zorg dat men rekening houdt met collega's, omstanders, verkeer en objecten, zoals bebouwing. Er zijn situaties waar dat moeilijk is. Zorg dan voor:
 - Aanvullende maatregelen, bijvoorbeeld afscherming van wegslingerend materiaal.
 - Andere werktechniek: Zorg daarbij dat de richting van het weggeslingerde materiaal niet naar de weggebruiker of andere personen is!
- Zorg dat de medewerkers een veilige werkafstand voor henzelf en omstanders kunnen creëren.

Gereedschap, machines en apparaten

- Zorg dat het gereedschap geschikt is voor het werk. Stem het maaigarnituur (draadmaaier, slagmes of zaagblad) af op het materiaal dat gemaaid moet worden.
- Zorg voor veilig gereedschap: goed uitgebalanceerd, trillingsarm, voldoende capaciteit, goed onderhouden en gekeurd, weinig storingen, scherpe en correct geslepen messen.
- Verstrek alleen CE gemarkeerde uitrustingsstukken / maaigarnituur die vermeld staan in de gebruikshandleiding van de bosmaaier, zodat er veilig gewerkt kan worden.
- Voor maaiwerk in drukke gebieden is een speciale maaikop (roterende snijkop, rotorknipper of zig-zagmes) die het materiaal niet wegslingert.
- Houd bij aanschaf van het materiaal rekening met de ergonomische eisen met betrekking tot geluid en trillingen. Kies voor een accu aangedreven model. Deze zijn trillingsarmer. Bespreek de norm waaraan een nieuwe machine moet voldoen. Zorg tevens voor periodiek onderhoud aan de trillingsdempende rubbers van de machine.
- Voorzie voor licht werk in een lichte machine. Steeds meer accubosmaaiers zijn geschikt voor professioneel werk.
- Houd rekening met de maatvoering: geef lange medewerkers een draagstel met een extra instelbereik, aangepaste maaibomen of aanpassingen in sturbomen. Zorg voor een draagstel dat comfortabel zit en goed is ingesteld. De druk moet over beide schouders zijn verdeeld. Het draagstel wordt bij voorkeur door een heupband op de juiste hoogte en dicht tegen het lichaam gedragen.
- De stuurboom of handgrepen moet ingesteld worden op de lichaamslengte en de lichaamsbreedte van de persoon. Beide handen moeten zich even ver naast het lichaam bevinden en de armen moeten een hoek maken van ca. 130 graden om een neutrale en gunstige positie te bereiken.
- Zorg dat de positie van de aanpikkaak op de heup op de juiste hoogte wordt aangebracht. Dit is afhankelijk van de gewenste maaihoogte. De horizontale afstelling is afhankelijk van het gebruikte maai- of zaaggarnituur. Bij het maaien met een draadmaaier kan de draadkop beter iets voorover staan.

Opleiding en instructie

- Laat alleen medewerkers met een bosmaaier werken die hiertoe bevoegd zijn. Dat wil zeggen: een opleiding hebben gevolgd volgens de [Richtlijn Praktijkopleidingen](#) of vergelijkbaar. Leg zorgvuldig vast wie welke opleiding heeft gevolgd.
- Zorg dat medewerkers voldoende kennis hebben over het uit te voeren werk, en de daarbij passende type bosmaaier en garnituur. Maak daarbij een onderscheid in gebruik van een bosmaaier met draaikop, slagmes of met een zaagblad.
- Zorg ook dat medewerkers door opleiding vooraf de risico's van het werk kunnen inschatten en passende keuzes kunnen maken. Bijvoorbeeld bij de aanwezigheid van omstanders, stenen, ijzer, glas en grondnesten van bijvoorbeeld wespen en eikenprocessierupsen en weersomstandigheden als hitte, mist, sneeuw en ijs. Ook moet de opleiding ingaan op onderhoud van de machine en het veilig verhelpen van storingen. Zorg regelmatig voor een opfriscursus.
- Instrueer de medewerkers in begrijpelijke taal en aantoonbaar over de gevaren van het werk en de te nemen maatregelen.
- Hang een instructie op in de bus over hoe op een juiste manier het draagstel af te stellen bij speciale omstandigheden o.a. bij werkzaamheden op taluds, of korte steile slootjes zorg dan voor de nodige aanpassingen. Werk met een schuine maaikop, in verhouding met de helling, vooral op korte stukken. In het ophangoog laten scharnieren, opdat de druk niet op de armen komt, maar op het draagstel.
- Zorg voor een gebruikershandleiding voor medewerkers in gebruikelijke taal.
- Bespreek ongevallen en bijna-ongevallen met bosmaaiers die in het bedrijf of in de sector hebben plaats gevonden.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

- Bij de werkzaamheden met de bosmaaier zijn ook na het treffen van de belangrijke (veiligheids)maatregelen niet altijd alle risico's weggenomen. Het is daarom noodzakelijk dat de bedieningspersoon de volgende persoonlijke beschermingsmiddelen draagt:
 - Gehoorbescherming

- Oog- of gelaatsbescherming (gesloten oogbescherming bij een draadmaaier)
 - Veiligheidsschoeisel met goede grip op de ondergrond (S3 met verhoogde wreef)
 - Beenbescherming d.m.v. stevige werkkleding, een veiligheidsbroek of een bosmaaierbroek
 - Schone signaalkleding bij werken in de openbare ruimte
 - Draag een stofmasker bij stoffige omstandigheden.
 - Draagharnas, op maat ingesteld voorafgaand aan de werkzaamheden (zie lichamelijke belasting)
 - Handschoenen die soepel zijn en de handen warm houden.
- Houd toezicht op werkafspraken en het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Checklist

- Heb ik de vereiste opleiding voor dit werk?
- Heb ik instructie gehad voor dit werk?
- Kan ik in deze omgeving veilig werken (dit betekent o.a. dat je omstanders op voldoende afstand – minimaal 15 meter – kunt houden)?
- Is mijn draagstel goed ingesteld?
- Beschik ik over een goedgekeurde, veilige en storingsvrije bosmaaier?
- Is mijn maaigarnituur voorzien van een passende beschermkap?
- Hef ik eventuele storingen pas op op het moment dat de machine volledig is uitgeschakeld?
- Laat ik de motor niet onnodig stationair draaien (om trillingen te voorkomen)?
- Kan ik ongevallen, incidenten en storingen op een juiste manier melden?
- Draag ik de PBM zoals is voorgeschreven en afgesproken?
- Is mijn signaalkleding schoon, niet vaal, heel en reflecteert het nog?
- Heb ik de benodigde noodmiddelen (EHBO, communicatie) binnen bereik?

Meer informatie

Roken en trillingen zijn geen goede combinatie. Roken vernauwt de bloedvaten en trillingen kunnen de bloedvaten beschadigen. Het gevolg: gevoelloze vingers met minder kracht.

- Stigas | Infokaart (pictogrammen én in meerdere talen) [Veilig en gezond werken met de bosmaaier](#)
- Bijlage | [Instructie en presentielijst - Werken met een bosmaaier](#)
- VBNE | [Veiligheidsinstructieblad 2 Bosmaaier \(VBNE\)](#)
- VBNE | [Richtlijn Praktijkopleidingen](#)
- Arbeidsvriendelijke producten Stigas | [Bernpalenmaaier](#)
- Arboblade | [Persoonlijke beschermingsmiddelen](#)
- Arboblade | [Veilig werken langs de weg](#)

Toetsing Arbeidsinspectie

Dit onderwerp in de Arbocatalogus is positief getoetst door de Nederlandse Arbeidsinspectie op de volgende artikelen uit het Arbobesluit:

- Machineveiligheid | 7.3, 7.6 lid 1
- Persoonlijke beschermingsmiddelen | 8.1, 8.4